

An illustration depicting a scene of environmental concern. In the background, a large red brick factory with two tall, conical chimneys is shown. The sky is a mix of light pink and purple, with dark, stylized clouds. In the foreground, an elderly man with white hair, wearing a yellow and orange plaid jacket and dark pants, is walking with a cane. He is wearing a green and red patterned mask. To his right, a young boy with brown hair, wearing a green and yellow shirt and blue pants, is also walking and wearing a blue mask. The overall scene suggests a hazardous environment where people are taking protective measures.

**Tehničko-tehnološke
opasnosti**

Tehničko-tehnološke opasnosti nastaju kao iznenadni i nekontrolisani događaji prilikom upravljanja određenim sredstvima i obavljanja aktivnosti sa opasnim materijama uz požar, eksploziju, izlivanje, isparavanje ili terorističku aktivnost.

Karakteristične su po:

- brzom pojavi zdravstvenih simptoma kod ljudi (mučnina, povraćanje, anksioznost, teškoće sa disanjem, grčevi, upala očiju, crvenilo kože i osip, plikovi) i životinja (neuobičajen broj uginulih, divljih i domaćih životinja, ptica, riba i insekata);
- primetnim znacima u okolini (dim, plamen, zvučni efekat, obojeni talozi, uvelo lišće, prodorni miris);
- kratkom vremenskom trajanju, odnosno dugom u slučaju nuklearnog ili radijacionog akcidenta i
- složenosti sprovođenja zaštite i otklanjanja posledica, posebno kod nuklearnih i radijacionih akcidenata.

U slučaju nastanka opasnosti potrebno je preduzeti sledeće:

- ako ste napolju odmah ili što pre napustite prostor – mesto nastanka udesa;
 - ako niste povređeni pomozite povređenom;
 - ukoliko postoji mogućnost, sklonite se u zatvoreni prostor;
 - zatvorite sve prozore i vrata i isključite klima-uređaje i druge ventilatore;
 - upotrebite priručna sredstva za zaštitu organa za disanje (maramicu, deo odeće ili druge tkanine natopljene vodom);
 - ukoliko ste u stanu ili kod kuće, izvršite hermetizaciju prostorija u kojima boravite (popunite otvore i pukotine samolepljivim trakama, čebadima, prekrivačima i drugim tkaninama koje možete da iskoristite);
 - upotrebite odgovarajuća ili priručna sredstva koja imate u domaćinstvu (respiratore, maske od materijala sa
- dobrom moći upijanja, maramice, gasu, delove odeće i slično), koja ćete pre upotrebe natopiti vodom ili rastvorom soda-bikarbone;
- za zaštitu očiju upotrebite naočare slične onima za zaštitu na radu, maramice, delove odeće i slično.
 - Ukoliko bude postojala potreba za evakuacijom pripremite kišne ogrtače, vetrovke, otpornu odeću od sintetičkog i nepromočivog materijala, kao i rukavice, čizme ili duboke cipele.

U slučaju da ste lakše zahvaćeni efektima udesa (otrovani, opečeni ili fizički povređeni):

- isperite ruke,
- skinite sočiva,
- odmah se oslobodite kontaminiranih delova odeće i obuće, stavite odeću u plastičnu kesu ili u kantu,
- istuširajte se, pri čemu se više puta nasapunajte i isperite,
- napraviti 2% rastvor sode-bikarbone (1 kesicu sode-bikarbone od 20 g rastvoriti u 1 litar vode), sa kojim ćete isprati oči, usta i organe za disanje, isperite svako oko bez mnogo pritiska, od nosa ka spolja po 15 minuta,
- potražite medicinsku pomoć ukoliko imate ozbiljne sumnje da ste bili izloženi opasnim supstancama,
- pažljivo pregledajte ranu – opekotinu,
- na ranu staviti čistu gazu i fiksirajte opečeni deo kože kao da je polomljen, kako ne bi došlo do daljeg oštećenja tkiva,
- povređenima hitno nadoknadite izgubljenu tečnost i so,
- kontrolišite disanje i
- sačekajte medicinsku pomoć, a ukoliko je hitna pomoć sprečena, organizujte prevoz povređenih do zdravstvene ustanove.

Ukoliko ste u vozilu:

- ostanite pribrani;
- zatvorite prozore i držite ih zatvorenim, isključite klima-uređaje i ventilaciju;
- potražite zgradu u kojoj biste mogli naći utočište i pažljivo zaustavite svoje vozilo, a ukoliko to nije moguće, ostanite u vozilu;
- uključite radio i pratite obaveštenja i uputstva nadležnih službi.

Ukoliko ste u blizini mesta udesa:

- ostanite pribrani i pokušajte da se zaštitite, i tek kada ste adekvatno zaštićeni, ponudite pomoć drugima, ali samo ukoliko znate kako;
- udaljite se od mesta udesa u što kraćem roku;
- ne krećite se i ne dodirujte mesta na kojima postoje opasne hemikalije;
- ne palite cigaretu;
- pokušajte da pokrijete telo u najvećoj mogućoj meri i zaštitite disajne puteve od opasnog gasa ili prašine, pokrijte usta i nos peškirom ili nekim platnom, polako dišite.

Ostanite prisebni, ne paničite!

Pratite uputstva organa nadležnih službi i obaveštenja putem sredstava javnog informisanja.

U slučaju prestanka opasnosti potrebno je preduzeti sledeće:

- obavezno se javite zdravstvenoj ustanovi radi pregleda;
- ukoliko je došlo do kontaminacije prostora gde boravite, uklonite prašinu sa odeće i predmeta navlaženim materijalom sa dobrom moći upijanja po uputstvu dobijenim od nadležne službe.

Napomena: Vodite računa o postupanju sa generisanim otpadom (odećom, obućom, materijalom za čišćenje i svakim predmetom koji je bio izložen kontaminaciji). Kako bi sprečili dalje zagađenje, obavezno spremite otpad u plastične vreće i odložite na mesto određeno od strane nadležne službe.